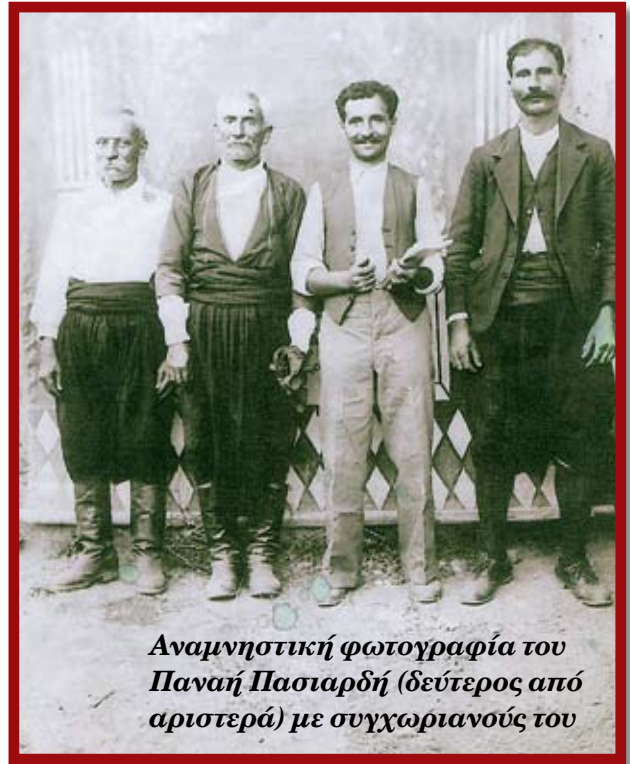

Ο παλαιός Παναής Πασιαρδής

● Του Κυριάκου Γ. Κοφτερού
Επιθεωρητή πλοίων, Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας

Μια αξέχαστη μορφή του Κάμπου ήταν ο Παναής Πασιαρδής, ένας άνθρωπος με πνευματικές διαστάσεις. Ο Σαββής Σιακάς, όταν κάποτε αναφέρθηκε στον γέροντα, τον χαρακτήρισε παλαιό, ένας όρος που έχει σχεδόν ξεχαστεί και όμως έχει μεγάλο νόημα και βαθειά ιστορία. Στην Κύπρο εκείνης της εποχής, παλαιός ήταν ο άνθρωπος που γνώριζε και συνέχιζε τις αξίες της ορθόδοξης παράδοσης και την σχέση της με την καθημερινή ζωή της τότε αγροτικής κοινωνίας. Μπορούσε να απαντήσει σε ερωτήματα για την καταγωγή μας, για την παράδοση, για τον ετήσιο κύκλο της Εκκλησίας και αποτελούσε πρότυπο συμπεριφοράς. Δεν ήταν απλώς οι παλιοί σε ηλικία. Ήταν οι παλιοί. Ήταν κάτι μεταξύ κοσμικού και γέροντα της Εκκλησίας. Οι Ρώσοι ονομάζουν στάρετς τον γέροντα της Εκκλησίας και στάρετς δεν σημαίνει μόνο γέροντα αλλά και παλαιός, κάτι που φωτίζει ίσως καλύτερα τον όρο.

Όσοι ήταν παιδιά στον Κάμπο στα χρόνια 1960-1962 πρόλαβαν τον γέρο Παναή υπέργηρο να κάθεται κάτω από μια συκαμινιά (συκομουριά) στον ήλιο, στην αυλή του σπιτιού του, μια αυλή στρωμένη με πέτρες. Εκεί μιλούσε με τα παιδιά που τον ρωτούσαν απλά πράγματα της παιδικής ηλικίας και ο καλός γέρον απαντούσε με ήσυχη φωνή και έδινε εξηγήσεις και συμβουλές και τα παιδιά του έφερναν νερό σε κούζα (στάμνα) από την βρύση του χωριού. Νεώτερος ήταν επίτροπος της Εκκλησίας, βαθειά θρησκευόμενος γνώστης των ακολουθιών και της τάξης τους, παρόλο που δεν ήταν ο ίδιος ψάλτης. Το είχε τιμή του να φιλοξενεί στο σπίτι

Αναμνηστική φωτογραφία του Παναή Πασιαρδή (δεύτερος από αριστερά) με συγχωριανούς του

του τον επίσκοπο Κυρηναίας, όταν επισκεπτόταν τον Κάμπο. Το σπίτι του ήταν πεντακάθαρο σπίτι-μουσείο, με ληνό, αρχαία κεντήματα και έπιπλα, βούφα (αργαλειό) και όλα τα εργαλεία της αγροτικής ζωής. Είχε πάντα απόθεμα καυσόξυλα για την περίπτωση βαρυχειμωνιάς. Οι συκομουριές υπήρχαν για την εκτροφή μεταξοσκώληκα.

Ο όρος παλαιός πρέπει να ανιχνεύθηκε και από τον Γιώργο Σεφέρη, όταν επισκέφθηκε την Κύπρο την δεκαετία του '50. Ο πρώτος-πρώτος στίχος του «Κύπρον ού μ'εθέσπισεν»: *Και βλέπεις το φώς του ήλιου καθώς έλεγαν οι παλαιοί...* στην Αγία Νάπα Α' με αναφορά στην Ιλιάδα: *Ζώει και ορά φάος ηελίοιο*. Θα λέγαμε ότι η λέξη παλαιός στον στίχο δεν μπήκε τυχαία, και μάλιστα του δίδεται σημασία σε βάθος χρόνου ως τον Όμηρο. Και αποτελεί ευτυχή σύμπτωση ότι στην Αγία Νάπα Β' αναφέρεται και η συκομουριά: *Κάτω απ' την γέρικη συκομουριά, τρελός ο αγέρας έπαιζε...* Και η συκομουριά και ο παλαιός ανιχνεύθηκαν λοιπόν από την γνώση και την παιδεία του Σεφέρη κι άς μην γνώρισε ποτέ τον γέρο Παναγή – το όνομα του κατά τρίτη σύμπτωση παρουσιάζεται στα Περίχωρα της Κερύνειας.

Κάποτε την περίοδο της Σαρακοστής ενώ κλάδευε στα αμπέλια έπιασε ένα λαγό σε παγίδα. Περίοδος αυστηρής νηστείας, και τί κάνει με την καθαρή του καρδιά; Του δίνει δυό μπατσάκια και τον απελευθερώνει. «Αντε, κι άλλη φορά να προσέχεις...»

Απεβίωσε γύρω στο 1968. Η συκομουριά στην αυλή του ακόμα παίζει με τον άνεμο τις νύκτες και μιλά για τις προαιώνιες μα και τόσο σύγχρονες αξίες που μετέδωσε στα παιδιά, ο παλαιός Παναής Πασιαρδής. ■